

IZVRŠNI ODBOR

Broj: 173/13

Beograd, 29.05.2013.

Objavljivanje podataka i informacija

MARFIN banke a.d. Beograd

za period 01.01.2012. - 31.12.2012. godine

Beograd, Maj 2013. godine

1. Uvod

Marfin Banka a.d. Beograd (u daljem tekstu: Banka) osnovana je 28. decembra 1990. godine. Banka je u skladu sa Zakonom o bankama registrovana za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu i obavljanje kreditnih i depozitnih poslova u zemlji.

Sedište banke je u Beogradu, ulica Dalmatinska broj 22.

U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke, Marfin Bank a.d. Beograd u nastavku objavljuje izveštaj za period 01.01.2012.-31.12.2012. godine.

Izveštaj se javno objavljuje na internet domenu Banke (www.marfinbank.rs).

Objavljivanje se odnosi isključivo na podatke Banke, s obzirom da Banka ne vrši konsolidaciju.

Ukupni regulatorni kapital na dan 31.12.2012. godine iznosi **2.653.323,82 hiljada dinara** i sastoji se od osnovnog kapitala 2.407.724,46 hiljada dinara i 245.599,36 hiljada dinara dopunskog kapitala.

Minimalni kapitalni zahtevi za pokriće rizika iznose **1.768.215,83 hiljada dinara**, od čega se na kreditni i rizik druge ugovorne strane odnosi 1.536.662,04 hiljadu dinara, a na operativni rizik 231.553,78 hiljada dinara.

Interni kapitalni zahtevi za pokriće rizika, utvrđeni u skladu sa Procedurom za interni proces obračuna adekvatnosti kapitala, iznose **2.043.147,60 hiljada dinara**,

Stopa adekvatnosti kapitala u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke na dan 31.12.2012. godine iznosi **18,01%**.

Stopa adekvatnosti internog kapitala u skladu sa ICAAP-om na dan 31.12.2012. godine iznosi **15,58%**.

1.1 Minimalni kapitalni zahtevi i interni kapitalni zahtevi Banke

('000 din)

	Adekvatnost kapitala u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke	Adekvatnost kapitala u skladu sa procesom interne procene adekvatnosti kapitala	Razlika
(A)	Kapital	Raspoloživi interni kapital	
	2.653.324	2.653.324	
(B)	Minimalni kapitalni zahtevi	Interni kapitalni zahtevi	
Kreditni rizik	1.536.662	1.601.899	65.237
Tržišni rizici	0	29.229	29.229
Operativni rizik	231.554	260.527	28.973
Rizik koncentracije		33.944	
Kreditno-devizni rizik		22.102	
Kamatni rizik		65.252	
Rizik likvidnosti		0	
Ostali materijalno značajni rizici		30.194	
Efekti diversifikacije		0	
UKUPNO	1.768.216	2.043.148	274.932
A/ (B*8,33) *100	Pokazatelj adekvatnosti kapitala u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke	Pokazatelj adekvatnosti internog kapitala u skladu sa ICAAP-om	
	18,01	15,58	

2. Strategija i politika za upravljanje rizicima

Strategija upravljanja rizicima obezbeđuje jedinstveno i dosledno upravljanje rizicima Banke na dugoročnoj osnovi i određuje odnos Banke prema rizicima kojima je u svom poslovanju izložena ili može da bude izložena.

Strategija upravljanja rizicima usklađena je sa poslovnom politikom i strategijom Banke kao i Strategijom i planom za upravljanje kapitalom Banke.

Strategija upravljanja rizicima sadrži:

- pregled i definicije svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena;
- dugoročne ciljeve, utvrđene poslovnom politikom i strategijom Banke, kao i sklonost ka rizicima određenu u skladu sa tim ciljevima;
- osnovna načela preuzimanja i upravljanja rizicima;
- osnovna načela procesa interne procene adekvatnosti kapitala Banke.

Dokument se periodično razmatra i po potrebi revidira, a najmanje u slučaju izmene regulatornih zahteva, značajnijih izmena Plana poslovanja, Strategije i plana za upravljanje kapitalom ili makroekonomskog okruženja u kome Banka posluje.

Za primenu Strategije upravljanja rizicima odgovorni su nadležni organi Banke i organizacioni delovi koji sprovode i učestvuju u sistemu upravljanja rizicima:

Skupština

- usvaja poslovnu politiku i strategije Banke;
- odlučuje o povećanju kapitala, odnosno o ulaganjima kapitala u drugu banku ili druga pravna lice, kao i o visini ulaganja u osnovna sredstva Banke;

Upravni odbor

- odgovoran je za uspostavljanje jedinstvenog sistema upravljanja rizicima u Banci, kao i za nadzor nad tim sistemom;
- usvaja strategiju i politike upravljanja rizicima, kao i strategiju upravljanja kapitalom;
- usvaja plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja i plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja;
- utvrđuje unutrašnju organizaciju, odnosno organizacionu strukturu Banke koja obezbeđuje podelu dužnosti, nadležnosti i odgovornosti zaposlenih na način kojim se sprečava sukob interesa i obezbeđuje transparentan i dokumentovan proces donošenja i sprovođenja odluka;
- nadzire rad Izvšnog odbora;
- usvaja program i plan unutrašnje revizije.

Izvršni odbor

- sprovodi strategiju i politike upravljanja rizicima, kao i strategiju upravljanja kapitalom;
- usvaja i analizira efikasnost primene procedura za upravljanje rizicima, kojima se bliže definiše proces identifikovanja, merenja i procene rizika i upravljanja rizicima, kao i proces redovnog izveštavanja organa Banke i regulatornog tela o upravljanju rizicima;
- sprovodi plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja i plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja, njihovo revidiranje u skladu sa poslovnim promenama, redovno testiranje;

- izveštava Upravni odbor o efikasnosti primene definisanih procedura upravljanja rizicima;
- obezbeđuje sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala i njegovu usklađenost sa strateškim ciljevima poslovanja.

Odbor za reviziju

- analizira predloge strategija i politika Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i sistemom unutrašnjih kontrola koje se Upravnom odboru podnose na razmatranje i usvajanje;
- analizira i nadzire primenu i adekvatno sprovođenje usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sprovođenje sistema unutrašnjih kontrola;
- najmanje jednom mesečno izveštava Upravni odbora o svojim aktivnostima i utvrđenim nepravilnostima i predlaže način na koji će se otkloniti te nepravilnosti, odnosno unaprediti politike i procedure za upravljanje rizicima i sprovođenje sistema unutrašnjih kontrola.

Odbor za aktivu i pasivu

- prati izloženost Banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mere za upravljanje kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti, a obavlja i druge poslove utvrđene aktima Banke.

Kreditni odbor

- odlučuje o kreditnim zahtevima u okvirima utvrđenim aktima Banke, analizira izloženost Banke kreditnom riziku, analizira kreditni portfolio. Obavlja i druge poslove u skladu sa aktima Banke i po nalogu Izvršnog odbora.

Politika upravljanja rizicima primenjuje se na nivou svih organizacionih delova Banke koji učestvuju u sistemu upravljanja rizicima, kao i na nivou organa Banke nadležnih za uspostavljanje, upravljanje i kontrolu sistema upravljanja rizicima.

Organizacioni delovi Banke koji učestvuju u sistemu upravljanja rizicima:

- Sektor za upravljanje rizicima
- Sektor za procenu kreditnih aplikacija
- Sektor za poslove sa privredom
- Sektor za poslove sa stanovništvom
- Sektor za poslove upravljanja mrežom
- Sektor za upravljanje sredstvima
- Sektor finansijske kontrole
- Sektor za pravne poslove
- Sektor za informacione sisteme i infrastrukturu
- Sektor poslova podrške
- Sektor administracije
- Sektor organizacije
- Sektor za naplatu potraživanja
- Sektor ljudskih resursa
- Sektor korporativnih poslova
- Sektor unutrašnje revizije
- Sektor za kontrolu usklađenosti poslovanje Banke i sprečavanje pranja novca

Organi Banke nadležni za uspostavljanje, upravljanje i kontrolu sistema upravljanja rizicima:

- Upravni odbor Banke
- Izvršni odbor Banke
- Odbor za reviziju Banke

- Kreditni odbor Banke
- Odbor za aktivu i pasivu Banke (ALCO Odbor)
- Odbor za prigovore klijenata
- Odbor za sigurnost podataka
- Odbor za proizvode i cene
- Odbor za ponude i angažovanje spoljnih saradnika
- Odbor za projekte i tehnologije
- Odbor za upravljanje kriznom situacijom i održavanje kontinuiteta poslovanja
- Odbor za procenu mreže
- Odbor za praćenje naplate potraživanja
- Komisija za kontrolu pristupa
- Sektor za upravljanje rizicima na nivou Grupe
- Ostali organizacioni delovi na nivou Grupe u čijem delokrugu rada su aktivnosti upravljanja rizicima

Ciljevi upravljanja rizicima

Ciljevi sistema za upravljanje rizicima Banke:

- održavanje rizičnog profila Banke na nivou unapred definisane sklonosti Banke ka rizicima,
- stabilnost Banke i maksimizacija odnosa prinosa/rizik za Banku,
- obezbeđenju dovoljnog nivoa regulatornog kapitala u skladu sa sklonostima ka preuzimanju rizika, i preraspodeli ostatka kapitala u skladu sa rizicima koje je Banka preuzela,
- adekvatno izveštavanje nadležnih organa Banke i Grupe o upravljanju rizicima u Banci,
- Razvija potrebne sisteme/infrastrukturu/metodologiju za utvrđivanje rizika

Principi upravljanju rizicima

Osnovni principi za upravljanje rizicima su sledeći:

- Postojanje posebno definisanih procesa za upravljanje svim vrstama rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju,
- Jasno definisanje nadležnosti i odgovornosti svih organizacionih delova koji učestvuju u sistemu upravljanja rizicima,
- Jasno organizaciono razdvajanje osnovnih funkcija unutar sistema upravljanja rizicima: funkcije preuzimanje rizika, funkcije nezavisna procena rizika, funkcija odlučivanja, funkcije podrške, funkcije naplate, funkcije izveštavanja i funkcije nezavisne kontrole i nadzora,
- Paralelna i sinhronizovana primena lokalnih regulatornih i Grupnih limita za upravljanje rizicima,
- Primena adekvatnih postupaka za identifikovanje, procenu, praćenje, ublažavanje i kontrolu upravljanja rizicima, kao i postavljanje adekvatnog sistema za izveštavanje o upravljanju rizicima.

2.1. Registar rizika

Osnovni rizici kojima je Banka izložena u svom poslovanju su:

- Kreditni rizik (koji uključuje rizik izmirenja/isporuke i rizik druge ugovorne strane)
- Kreditno devizni rizik
- Rezidualni rizik
- Devizni rizik i ostali tržišni rizici
- Rizik likvidnosti,
- Kamatni rizik,
- Operativni rizik
- Rizik izloženosti (koncentracije),
- Rizici ulaganja
- Rizik zemlje,
- Rizik smanjenja vrednosti potraživanja
- Rizik usklađenosti poslovanja
- Reputacioni rizik
- Strateški rizik

Kreditni rizik – Kreditni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema banci. Kreditni rizik banke je uslovljen kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja banke.

Rizik izmirenja/isporuke – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu transakcija vezanih za dužničke/vlasničke hartije od vrednosti (izuzev repo i reverse repo ugovora i ugovora o davanju i uzimanju u zajam hartija od vrednosti) kod kojih postoji neusklađenost između momenta isplate i isporuke.

Rizik druge ugovorne strane – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova transakcije.

Rezidualni rizik – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled okolnosti da tehnike ublažavanja (kreditnog) rizika mogu da budu manje efikasne nego što je očekivano, odnosno da njihovo korišćenje neadekvatno utiče na umanjenje svih rizika kojima je Banka izložena.

Kreditno devizni rizik - predstavlja verovatnoću da će Banka pretrpeti gubitak usled neizvršavanja obaveze dužnika u ugovorenim rokovima, koji nastaje usled negativnog uticaja depresijacije kursa dinara na finansijsko stanje dužnika.

Tržišni rizici – rizici mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu gubitaka u okviru bilansnih i vanbilansnih pozicija usled promene uslova na tržištu. Tržišni rizik obuhvata rizike iz knjige trgovanja, devizni rizik i robni rizik.

Devizni rizik – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled promene deviznog kursa, a banka mu je izložena po osnovu pozicija koje se vode u bankarskoj knjizi i u knjizi trgovanja.

Rizici iz knjige trgovanja – tržišni rizici po osnovu poslovnih aktivnosti iz knjige trgovanja koji obuhvataju: cenovni rizik (opšti i specifični) i rizik prekoračenje limita izloženosti po osnovu aktivnosti trgovanja.

- **Cenovni rizik** – rizik po osnovu promene cene hartija od vrednosti (HOV) koje su raspoređene u knjigu trgovanja. Cenovni rizik po osnovu dužničkih HoV - predstavlja rizik promene cena dužničkih HoV usled promene kamatnih stopa. Cenovni rizik po osnovu vlasničkih HoV- je rizik promene cena vlasničkih HoV.

Razlikujemo:

- a) Specifični cenovni rizik - rizik da će se cena dužničke/vlasničke HoV promeniti usled faktora koji se odnose na njenog Emitenta (Izdavaoca hartije) ili Emitenta finansijskog instrumenta koji je predmet Ugovora (u slučaju derivata);
 - b) Opšti cenovni rizik- rizik da će se cena dužničke HoV promeniti usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa, odnosno da će se cena vlasničke HoV promeniti usled promene opšteg nivoa cena tih HoV.
- **Robni rizik** predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu gubitaka u okviru pozicija u robi usled kretanja cena roba na tržištu

Rizik likvidnosti – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled nesposobnosti banke da ispunjava svoje dospele obaveze. Ovo obuhvata i rizik da će Banka obezbediti izvore finansiranja tj. obaveza uz prihvatljive troškove.

Kamatni rizik – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, po osnovu pozicija iz bankarske knjige, usled nepovoljnih kretanja kamatnih stopa.

Operativni rizik – rizik nastanka negativnih efekata na kapital i finansijski rezultat Banke usled nefunkcionisanja ili neodgovarajućih:

- Internih procesa (uključujući nepostojanje ili neodgovarajuće procedure ili greške)
- Ljudi (uključujući nemarne i namerne propuste zaposlenih ili interne prevare)
- Sistema
- Spoljnih događaja (uključujući eksternu prevaru i prirodne katastrofe)

Operativni rizik uključuje pravni rizik, ali ne uključuje reputacioni i strateški rizik.

Trebalo bi istaći da događaji vezani za **kreditni i tržišni rizik** (kao što je otpis kredita kada klijent nije u mogućnosti da vrši plaćanje, ili gubitak proistekao iz kretanja na tržištu) se ne klasifikuju kao događaji operativnih rizika osim u slučajevima kada proizilaze iz **operativnih uzroka** (kao što je upotreba neispravne dokumentacije, loših procedura, prekoračenja limita itd). Smatra se da se neki događaj desio ako rezultat nekog procesa ne odgovara očekivanom rezultatu, a to odstupanje može da se pripiše operativnim uzrocima. Banka meri, odnosno procenjuje izloženost operativnom riziku uzimajući u obzir mogućnost odnosno učestalost nastanka rizika, kao i njegov potencijalni uticaj na Banku.

- **Pravni rizik** - je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled kazni i sankcija nadležnog regulatornog tela ili proisteklih iz sudskih sporova po osnovu neispunjavanja ugovornih i zakonskih obaveza.

Rizik koncentracije je rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom faktoru rizika ili vrsti rizika, kao što su izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, privrednim granama, geografskim područjima, vrstama proizvoda i aktivnosti, instrumentima kreditne zaštite, finansijskim instrumentima, robi itd.

Rizici ulaganja – predstavljaju mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog velikih dugoročnih ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva.

Rizik zemlje – je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na kapital i finansijski rezultat Banke usled nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika prouzrokovane ekonomskim, političkim i socijalnim razlozima u zemlji porekla dužnika.

Rizik smanjenja vrednosti potraživanja – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu smanjenja vrednosti otkupljenih potraživanja usled gotovinskih ili negotovinskih obaveza prethodnog poverioca prema dužniku.

Rizik uskladenosti poslovanja – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled propuštanja Banke da svoje poslovanje uskladi sa zakonom, podzakonskim aktima ili svojim internim aktima, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i sa pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom.

Reputacioni rizik – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled gubitka poverenja javnosti, odnosno, nepovoljnog stava javnosti o poslovanju Banke, nezavisno da li za to postoji osnov ili ne.

Strateški rizik – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nepostojanja odgovarajuće poslovne politike i strategije, njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promena u okruženju u kojem Banka posluje ili izostanka adekvatnih reakcija Banke na te promene.

2.2. Strategija i plan za upravljanje kapitalom

Strategija upravljanja kapitalom Banke je vođena misijom održivog dugoročnog rasta, osiguravajući profitabilnost i adekvatnu likvidnost u srednjoročnom periodu, uzimajući u obzir regulatorno okruženje u kojem Banka posluje, kao i uslove na tržištu. Pri tome, Banka se pridržava propisa u matičnoj zemlji u vezi zahteva Bazela II koji su na snazi.

Bazel II je struktuiran oko tri Stuba:

- Stub I: minimalni kapitalni zahtevi;
- Stub II: nadzorni pregled i proces evaluacije, koji rezultira u individualnim instrukcijama kapitala; i
- Stub III: disciplina na tržištu.

Banka je usvojila sledeće definicije kapitala:

- Regulatorni kapital, koji se bliže definiše kao:

- Ukupni zahtevani regulatorni kapital: osnovni kapital plus dopunski kapital I za kreditne, tržišne i operativne rizike, kao što propisuje Narodna banka Srbije;
- Raspoloživi regulatorni kapital: ukupni osnovni kapital plus dopunski kapital I i II umanjen za odgovarajuće odbaite stavke.
- Interni kapital, koji se bliže definiše kao:
 - Zahtevani interni kapital: osnovni kapital plus dopunski kapital I (kao što je definisala Banka u okviru svojih internih procesa procene kapitala);
 - Raspoloživi interni kapital: ukupni osnovni kapital plus dopunski kapital I i II umanjen za odgovarajuće odbaite stavke (jednak raspoloživom regulatornom kapitalu).

2.3. Upravljanje kreditnim rizikom

Politika upravljanja rizicima i procedura upravljanja kreditnim rizikom, kao i dokumenti banke Metodologija za obračun ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama i Uputstvo za procenu kreditne sposobnosti klijenata, devizni rizik i klasifikaciju predstavljaju okvir za uspostavljanje sistema upravljanja kreditnim rizikom Banke.

Banka je usvojila Poglavlje Upravljanje kreditnim rizikom, čija je svrha da, u okviru sistema upravljanja rizicima Marfin Bank A.D. Beograd, utvrdi pravila i procedure za identifikovanje, merenje odnosno procenu kreditnog rizika i upravljanje tim rizikom.

Pristupi upravljanja kreditnim rizikom

Upravljanje kreditnim rizikom zasnovano je na paralelnoj i sinhronizovanoj pripremi dva pristupa za upravljanje rizicima:

- regulatorni pristup – primena propisa NBS iz oblasti upravljanja kreditnim rizikom: Odluka o upravljanju rizicima, Odluka o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki i Odluka o adekvatnosti kapitala,
- Grupni pristup – primena Grupnih politika, standarda i dobrih praksi koji se odnose na upravljanje kreditnim rizikom

Banka je sprovela sledeće ciljeve i principe upravljanja kreditnim rizikom:

Ciljevi

- Uspostavljanje odgovarajućeg okruženja kreditnog rizika
- Efikasno delovanje u okviru procesa sprovođenja kvalitetnog kreditnog postupka
- Održavanje odgovarajućeg upravljanja kreditima, merenje i praćenje procesa
- Osiguranje kvalitetne kontrole nad kreditnim rizikom
- Povećanje Bančine stope povrata održavanjem izloženosti kreditnom riziku unutar prihvatljivih parametara

Principi

- Sistem upravljanja kreditnim rizikom omogućava efikasno upravljanje kreditnim rizikom.
- Podela nadležnosti i odgovornosti organizacionih delova Banke uključenih u sistem upravljanja kreditnim rizikom
- Precizno definisana odgovornost lica uključenih u sistem upravljanja kreditnim rizikom
- Nezavisnost postupka odlučivanja i nepostojanje sukoba interesa u procesu odobravanja
- Potpuna informisanost zaposlenih uključenih u sistem upravljanja kreditnim rizikom

- Efikasne unutrašnje kontrole sistema za upravljanje kreditnim rizikom

Upravljanje kreditnim rizikom u Banci organizovano je kroz:

- upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih plasmana,
- upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija.

Upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih plasmana obuhvata:

- upravljanje kreditnim rizikom u postupku odobravanja i realizacije plasmana,
- upravljanje kreditnim rizikom u postupku praćenja i naplate plasmana.

Organizacioni delovi u funkciji upravljanja kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih plasmana :

Tip klijenta prema internoj segmentaciji klijenata Banke	Organizacioni deo
Fizička lica	Sektor za poslove sa stanovništvom Sektor za poslove upravljanja mrežom Sektor ljudskih resursa (zaposleni Banke)
SBB klijenti	Sektor za poslove sa stanovništvom Sektor za poslove upravljanja mrežom
Corporate i Commercial banking	Sektor za poslove sa privredom
Banke i druge finansijske institucije	Sektor za upravljanje sredstvima

2.3.1 Upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija Banke

Upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija Banke primenjuje se u svim organizacionim jedinicama Banke u čijoj nadležnosti su poslovi koji se odnose na odobravanje i praćenje plasmana, kao i na nivou:

- Sektor za upravljanje rizicima
- Sektor finansijske kontrole
- Izvršni i Upravni odbor Banke

Praćenjem i identifikovanjem kreditnih rizika na nivou portfolija, Banka analizom strukture i karakteristika portfolija blagovremeno identifikuje faktore koji mogu dovesti do povećanja kreditnog rizika.

Identifikovanje kreditnog rizika na nivou portfolija Banke se sprovodi kroz utvrđivanje tekuće izloženosti kreditnom riziku na osnovu trenutnih i istorijskih podataka kao i utvrđivanjem izloženost kreditnom riziku koji može nastupiti u budućem periodu kroz projekcije i simulacije portfolija Banke.

Interno izveštavanje po standardima Grupe, i eksterno izveštavanje po regulatornom pristupu sprovodi se u Sektoru finansijske kontrole i u Sektoru za upravljanje rizicima.

Praćenje kreditnog rizika, grupa plasmana sličnih karakteristika u pogledu kreditnog rizika, sprovodi se monitoringom portfolija u celini i po pojedinim segmentima. Praćenje na nivou Banke se sprovodi u Sektoru za upravljanje rizicima uz učešće ostalih nadležnih organizacionih delova Banke.

Interno izveštavanje koje se tiče kreditnih rizika pokriva sledeće oblasti:

- kvalitet portfolija – izveštaji o kvalitetu portfolija sadrže detaljno mišljenje o strukturi portfolija i fokusiraju se na indikatore koncentracije
- klasifikacija kredita – klasifikacija kredita po kategorijama rizika i rejting se rade minimum kvartalno. Podela po segmentima portfolija je potrebna da bi se pružio dragocen uvid u smislu izvora rizika
- rezervisanja i ispravka vrednosti po kreditima – analiza rezervisanja i ispravke vrednosti po kreditima smatra se važnom kao indikator kvaliteta portfolija i sredstvo za identifikaciju izvora pogoršanja kredita
- veliki dužnici – analiza velikih angažovanja se fokusira na znatne koncentracije prema određenim klijentima, kao i na uskladenost sa propisima.

Sektor za upravljanje rizicima mesečno obaveštava Izvršni odbor o kvalitetu portfolija kao i prilikom promene nivoa rizika predlažući mere zaštite od povećanog kreditnog rizika.

2.4. Upravljanje rizikom likvidnosti

Rizik likvidnosti podrazumeva rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled nesposobnosti banke da ispunjava svoje dospеле obaveze kako zbog povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora sredstava) tako i zbog otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti).

Nivo likvidnosti banke iskazuje se pokazateljem likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih potraživanja Banke prvog i drugog reda, s jedne strane, i zbira obaveza Banke po viđenju, bez ugovorenog roka dospeća i obaveza Banke sa ugovorenim rokom dospeća do mesec dana u odnosu na trenutak obračuna pokazatelja, s druge strane.

Banka je usvojila Poglavlje upravljanje rizikom likvidnosti kao akt kojim se bliže definiše sistem upravljanja rizikom likvidnosti kome je banka izložena u svom poslovanju ali i tehnike merenja/procene rizika likvidnosti:

- analiza regulatornih izveštaja o likvidnosti,
- GAP likvidnosti - koji prati likvidnost Banke po značajnim valutama (valutama koje u ukupnom portfoliju Banke učestvuju sa preko 5%), a u koje pored domaće (RSD) valute spadaju i EUR, USD, CHF;
- Stres test koji prati uticaje različitih scenarija na kretanje likvidnosti;
- Analizu uticaja uvođenja novog proizvoda na rizik likvidnosti.

Nadležni organi Banke su usvojili i Metodologiju za izradu GAP-a likvidnosti, ali i odgovarajuće limite koji se stalno prate i analiziraju.

2.5. Upravljanje kamatnim rizikom

Banka upravlja kamatnim rizikom u skladu sa Poglavljem - Upravljanje kamatnim rizikom koje definiše sistem i metodologije upravljanja kamatnim rizikom, nadležnosti i odgovornosti učesnika sistema, ali i kontrole koje se preduzimaju u cilju što efikasnijeg funkcionisanja sistema.

Predmet upravljanja rizikom kamatne stope predstavljaju sve pozicije iz bankarske knjige koje mogu prouzrokovati negativan efekat na rezultat i kapital Banke usled promene kamatne stope.

U cilju upravljanja izloženosti kamatnom riziku Banka koristi GAP metodologiju kamatne stope. Limiti su definisani Odlukom nadležnih organa Banke, redovno se prate i analiziraju.

Kao sastavni deo procene rizika kamatne stope Banka sprovodi stres testove efekata promene kamatnih stopa. Prilikom utvrđivanja izloženosti riziku kamatne stope u bankarskoj knjizi i limita ovog rizika, Banka procenjuje efekte promene kamatne stope na finansijski rezultat banke (bilans uspeha), kao i na ekonomsku vrednost banke, primenjujući test – standardni kamatni šok u skladu sa prirodom i nivoom rizika kojima je izložena.

2.6. Upravljanje tržišnim rizikom

Tržišni rizici predstavljaju mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki banke koje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Tržišni rizici obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti i po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

- Devizni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled promene deviznog kursa. Poglavljem- Upravljanje deviznim rizikom banka je definisala sistem upravljanja deviznim rizikom koji se na bazi dnevnih izveštaja o pokazatelju deviznog rizika banke, stress testova i analizi uticaja uvođenja novih proizvoda na devizni rizik banke, redovno prati i procenjuje.
- Praćenje cenovnog rizik po osnovu ulaganja u hartije od vrednosti je definisano poglavljem - upravljanje rizicima ulaganja u finansijske instrumente koje prati ulaganja kako na pojedinačnom nivou tako i na nivou portfolija finansijskih instrumenata. Predmetnim poglavljem je definisano praćenje rizika izmirenja/ispоруke, rizika druge ugovorne strane ali i cenovnog rizika.
- Banka ne ulaže u robu tako da nije izložena uticaju robnog rizika

2.7. Upravljanje operativnim rizikom

Osnovni cilj Okvira upravljanja operativnim rizicima, uz usvojene procedure za identifikovanje i merenje operativnih rizika su:

- Sprečavanje i umanjenje operativnih gubitaka
- Umanjenje obaveznog kapitala za operativni rizik
- Unapređeno upravljanje operativnim rizikom
- Postizanje usklađenosti sa Pristupom Osnovnog indikatora (BIA) i prelaz na Standardizovani pristup (SA) u budućnosti.

Osnovni principi implementacije Okvira su:

- Identifikacija i procena operativnih rizika korišćenjem (RCSA) radionica za samoprocenjivanje rizika i kontrole, periodično i AD_HOC.
- Upravljanje identifikovanim rizicima preko Planova aktivnosti (uglavnom kao deo RCSA radionica ili ad-hoc) radi kontrole / umanjenja, prenosa, izbegavanja ili suzdržavanja od operativnog rizika.
- Praćenje rizika utvrđivanjem Ključnih Indikatora Rizika i beleženjem događaja operativnih gubitaka (elektronska Baza podataka operativnih gubitaka).

- Izveštavanje o rizicima kroz kanale internog i eksternog izveštavanja MBS-a u skladu sa regulatornim zahtevima i zahtevima Grupe.

Predmet upravljanja operativnim rizikom je usmeren na identifikaciju kritičnih procesa i vrsta operativnih rizika koji nastaju iz tih procesa, bez obzira da li su procesi periodični ili učestali, ručni ili automatizovani, vezani za proizvode, komunikaciju, sisteme ili ljude.

3. Kapital banke

U segmentu podataka i informacija u vezi kapitala Banke, Banka objavljuje sledeće informacije:

- opis svih elemenata koji ulaze u obračun kapitala
- ukupan iznos osnovnog kapitala, pregled elemenata osnovnog kapitala i odbitnih stavki,
- ukupan iznos dopunskog kapitala I, pregled pozicija dopunskog kapitala I i odbitnih stavki,
- ukupan iznos dopunskog kapitala II i pregled pozicija dopunskog kapitala II
- iznos ukupnog kapitala Banke

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos ('000 din)
I	KAPITAL	2.653.323,82
1.	OSNOVNI KAPITAL	2.407.724,46
1.1.	Nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	5.671.608,50
1.2.	Stečene sopstvene akcije banke, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	0,00
1.3.	Emisiona premija	2.877.486,67
1.4.	Rezerve iz dobiti	151.672,87
1.5.	Neraspoređena dobit iz ranijih godina	0,00
1.6.	Gubici iz ranijih godina	3.794.673,19
1.7.	Dobit iz tekuće godine	0,00
1.8.	Gubitak tekuće godine	0,00
1.9.	Nematerijalna ulaganja	79.301,82
1.10.	Iznos akcija banke uzetih u zalogu, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	
1.11.	Regulatorna usklađivanja vrednosti	2.419.068,58
1.11.1.	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	
1.11.2.	Ostale neto negativne revalorizacione rezerve	
1.11.3.	Dobit po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koja je ostvarena zbog promene kamatnog rejtinga banke	
1.11.4.	Potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama banke	2.419.068,58
1.12.	Manjinska učešća u podređenim društvima	
1.13.	Ostale negativne konsolidovane rezerve	
1.14.	Ostale pozitivne konsolidovane rezerve	
2.	DOPUNSKI KAPITAL	
2.1.	Nominalna vrednost uplaćenih preferencijalnih kumulativnih akcija	
2.2.	Stečene sopstvene preferencijalne kumulativne akcije	
2.3.	Emisiona premija po osnovu preferencijalnih kumulativnih akcija	

2.4.	Deo revalorizacionih rezervi banke	245.599,36
2.5.	Hibridni instrumenti kapitala	
2.6.	Subordinirane obaveze	
2.7.	Višak izdvojenih ispravki vrednosti , rezervisanja i potrebnih rezervi iz dobiti u odnosu na očekivane gubitke	
2.8.	Iznos kapitala kojim se prekoračuju ograničenja za dopunski kapital	
2.9.	Potraživanja po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki obezbeđena hibridnim instrumentom ili subordiniranom obavezom	
2.10.	Iznos preferencijalnih kumulativnih akcija banke uzetih u zalogu	
3.	ODBITNE STAVKE OD KAPITALA	0.00
3.1.	Od čega: umanjenja osnovnog kapitala	
3.2.	Od čega: umanjenja dopunskog kapitala	
3.3.	Direktna ili indirektna ulaganja banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu većem od 10% kapitala tih banaka, odnosno drugih lica	
3.4.	Ulaganja u hibridne instrumente ili subordinirane obaveze drugih banaka i lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima direktna ili indirektna ulaganja u iznosu većem od 10% kapitala tih lica	
3.5.	Ukupan iznos direktnih ili indirektnih ulaganja u banke i druga lica u finansijskom sektoru u iznosu do 10% njihovog kapitala, kao i ulaganja u njihove hibridne instrumente i subordinirane obaveze, koji prelazi 10% zbiru osnovnog i dopunskog kapitala banke za koju se obračunava kapital	
3.6.	Iznos za koji su prekoračena kvalifikovana učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru	
3.7.	Manjak izdvojenih ispravki vrednosti, rezervisanja i potrebne rezerve iz dobiti u odnosu na očekivane gubitke	
3.8.	Iznos izloženosti po osnovu slobodnih isporuka kada druga strana nije izmirila svoju obavezu u roku od četiri radna dana	
3.9.	Potraživanja i potencijalne obaveze prema licima povezanim sa bankom ili prema zaposlenima u banci koje je banka ugovorila pod uslovima koji su povoljniji od uslova ugovorenih sa drugim licima	0,00
3.10.	Potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke po vanbilansnoj aktivni ili vanbilansnim stavkama banke u skladu sa tačkom 427. stav 1. odluke kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke	0,00
4.	UKUPAN OSNOVNI KAPITAL	2.407.724,46
5.	UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL	245.599,36
II	NAPOMENE	
1.	Pozitivan/ negativan iznos razlike između ukupne ispravke vrednosti bilansne aktive, rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama i potrebne rezerve iz dobiti s jedne strane i iznosa ukupnih očekivanih gubitaka prema IRB pristupu s druge strane	
1.1.	Iznos ispravki vrednosti , rezervisanja i potrebne rezerve iz dobiti banke	
1.1.1.	<i>Od čega: na grupnoj osnovi</i>	
1.1.2.	<i>Od čega: na pojedinačnoj osnovi</i>	
1.2.	Iznos očekivanog gubitka prema IRB pristupu	
2.	Bruto iznos subordiniranih obaveza	

Napomena: Izveštaj o kapitalu je prikazan u skladu sa KAP obrascem propisanim od strane Narodne Banke Srbije

4. Adekvatnost kapitala banke i obračun kapitalnih zahteva

4.1. Kapitalni zahtevi za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane

Metodologijom za obračun kapitalnih zahteva za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane definiše se postupak obračuna minimalnih kapitalnih zahteva za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane.

Banka će pri obračunu minimalnih kapitalnih zahteva za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane koristiti standardizovani pristup, koji je predviđen i opisan Odlukom o adekvatnosti kapitala, Narodne banke Srbije (u daljem tekstu: Odluka).

Osnovni cilj ove metodologije je da se definišu:

- pozicije bilansne i vanbilansne aktive Banke koje podležu obračunu kapitalnih zahteva za kreditni rizik (poglavlje II Pregled pozicija aktive koje podležu obračunu kapitalnih zahteva za kreditni rizik),
- pravila za segmentaciju bilansne i vanbilansne aktive po klasama i podklasama rizičnosti i način obračuna kapitalnog zahteva za kreditni rizik pre primene tehnika ublažavanja (poglavlje III Pravila za definisanje klasa i podklasa izloženosti i obračun kapitalnih zahteva pre primene tehnika ublažavanja),
- pozicije Banke koje podležu obračunu kapitalnih zahteva za rizik druge ugovorne strane (poglavlje IV Pregled pozicija aktive koje podležu obračunu kapitalnih zahteva za rizik druge ugovorne strane),
- pravila za primenu tehnika ublažavanja i način obračuna kapitalnog zahteva za kreditni rizik nakon primene tehnika ublažavanja (poglavlje V Pravila za primenu tehnika ublažavanja i obračun kapitalnih zahteva za kreditni rizik nakon primene tehnika ublažavanja),
- pravila za izradu izveštaja koji se odnose na obračun kapitalnih zahteva za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane (poglavlje VI Izveštaji o obračunu kapitalnih zahteva za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane).

Banka je dužna da sve izloženosti koje podležu obračunu kapitalnih zahteva za kreditni rizik respedi u jednu od sledećih klasa:

- 1) izloženosti prema državama i centralnim bankama;
- 2) izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave;
- 3) izloženosti prema javnim administrativnim telima;
- 4) izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama;
- 5) izloženosti prema međunarodnim organizacijama;
- 6) izloženosti prema bankama;
- 7) izloženosti prema privrednim društvima;
- 8) izloženosti prema fizičkim licima;
- 9) izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima;
- 10) dospela nenaplaćena potraživanja;
- 11) visokorizične izloženosti;
- 12) izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica;
- 13) izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove;
- 14) ostale izloženosti.

Polazna pretpostavka za pravilno formiranje klasa izloženosti prethodno je razdvajanje pozicija bilansne aktive i vanbilansnih stavki koje podležu obračunu kapitalnih zahteva za kreditne rizike na tzv. pozicije računa i pozicije plasmana. Razdvajanje je neophodno izvršiti zbog daljeg različitog tretmana ovih pozicija u smislu potrebne količine dodatnih informacija na osnovu kojih se vrše dalja razgraničavanja na definisane klase i podklase izloženosti.

Za definisanje klasa izloženosti i daljeg obračuna kapitalnih zahteva za kreditne rizike koriste se sledeći izveštaji iz core sistema banke:

- Izveštaj 1821
- Zaključni list

Oba navedena izveštaja se povlače iz core sistema Banke na isti datum, za koji se i obračunavaju kapitalni zahtevi za kreditni rizik i rizik druge ugovorne strane.

Banka, radi prilagođavanja aktive ponderisane kreditnim rizikom za efekte tehnika ublažavanja tog rizika, koristi sledeće instrumente kreditne zaštite:

- Sredstva obezbeđenja u obliku finansijske imovine, kao instrumente materijalne kreditne zaštite, i
- Garancije, kao oblik nematerijalnih instrumenata kreditne zaštite.

Procedurom za interni proces obračuna adekvatnosti kapitala definiše se postupak obračuna internih kapitalnih zahteva za kreditni rizik.

Banka je odlučila da za računanje internog kapitalnog zahteva koristi pristup koji već koristi za računanje minimalnih kapitalnih zahteva, uzimajući u obzir složenost odabrane metodologije, kao i trenutnu strukturu i veličinu kreditnog portfolija:

- ukupna obračunata rizična aktiva iznosi 61% od ukupne aktive (vrednosti izloženosti)
- 64% ukupne bruto aktive je sa ponderom rizika 100% i 150% (72% kada se isključe klase izloženosti prema bankama, državama i centralnim bankama)
- 84% problematičnih plasmana Banke je već pokriveno ispravkom vrednosti (53%) i rezervom iz dobiti (31%)
- svega 15% od ukupne neto aktive je prilagođeno tehnikama ublažavanja kreditnog rizika, od čega se 9% odnosi na garanciju koju je izdala republika Srbija.

Iznos procene moguće potcenjenosti internog kapitalnog zahteva za kreditni rizik usled primene standardizovanog pristupa Banka utvrđuje primenom modifikovanog standardizovanog pristupa u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke. Modifikacija standardizovanog pristupa podrazumeva primenu različitih pondera kreditnog rizika za pojedine pozicije bilansne aktive i vanbilansnih stavki, u odnosu na one definisane Odlukom, i to:

- 1) Promena pondera kreditnog rizika za klasu dospela nenaplaćena potraživanja, sa ponderom 100% na 125%, za plasmane sa kašnjenjem preko 180 dana (96% problematičnih plasmana sa ponderom rizika 100% je u docnji većoj od 180 dana)
- 2) Promena pondera kreditnog rizika za klasu fizička lica sa 75% na 80%.

Banka povećava minimalni kapitalni zahtev za obračunati efekat, i to:

- 1) Za klasu dospelá nenaplaćena potraživanja RSD 35.240 hiljada
- 2) Za klasu fizićka lica RSD 23.581 hiljada.

Banka povećava kapitalni zahtev za obraćunati efekat stress testa koji podrazumeva testiranje visine kapitalnog zahteva u slućaju smanjenja vrednosti nekretnina za 10% (RSD 6.416 hiljada).

Ukupan interni kapitalni zahtev za kreditni rizik na dan 31.12.2012. godine iznosi RSD 1.601.898,96 hiljada.

4.2. Kapitalni zahtevi za tržišne rizike

Kapitalni zahtev za tržišne rizike ćini zbir kapitalnih zahteva:

- za cenovni rizik za poslovne aktivnosti iz knjige trgovanja,
- za devizni rizik za sve poslovne aktivnosti,
- za robin rizik za sve poslovne aktivnosti.

Banka je u svom poslovanju izloćena samo deviznom riziku, stoga se kapitalni zahtev obraćunava samo za ovu vrstu rizika.

4.3. Kapitalni zahtev za devizni rizik

Kapitalnom zahtevu za devizni rizik podleću sve pozicije devizne imovine i deviznih obaveza banke, a koje obuhvataju:

- imovinu i obaveze iskazane u stranoj valuti,
- imovinu i obaveze iskazane u dinarima indeksirane valutnom klauzulom.

Na osnovu pregleda devizne imovine i deviznih obaveza, Banka izraćunava neto otvorenu deviznu poziciju, koja predstavlja input za izraćunavanje kapitalnog zahteva za devizni rizik.

Osnova za izraćunavanje neto otvorene pozicije je DEV izveštaj (Dnevni Izveštaj o pokazatelju deviznog rizika banke), a ćiju sadržinu propisuje Narodna Banka Srbije.

Sve pozicije Banke su podeljene u kategorije Evro (EUR), SAD dolar (USD), Švajcarski franak (CHF), Ostale valute i Zlato. Za svaku kategoriju se utvrđuje otvorena pozicija kao zbir neto spot pozicije, neto forvard pozicije i pozicije opcija. Ukoliko je za odredjenu valutu zbir navedenih stavki veći od nule neto pozicija u toj valuti je duga; u suprotnom je pozicija kratka.

Ukupna duga devizna pozicija Banke predstavlja zbir svih njenih neto dugih pozicija u pojedinim valutama, dok ukupna kratka devizna pozicija Banke predstavlja zbir svih njenih neto kratkih pozicija u pojedinim valutama.

Ukupna neto otvorena devizna pozicija banke predstavlja apsolutnu vrednost ukupne duge, odnosno ukupne kratke devizne pozicije, zavisno od toga koja je apsolutna vrednost veća.

Minimalni kapitalni zahtev za devizni rizik Banka raćuna ako je zbir ukupne neto otvorene pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene pozicije u zlatu veći od 2% kapitala banke. Obzirom da Banka nema pozicija u zlatu iste se ne razmatraju.

Kapitalni zahtev za devizni rizik = ukupna neto otvorena devizna pozicija * 12%.
--

Procedurom za interni proces obračuna adekvatnosti kapitala definiše se postupak obračuna internih kapitalnih zahteva za devizni rizik.

Banka je odlučila da za računanje internog kapitalnog zahteva koristi pristup koji već koristi za računanje minimalnih kapitalnih zahteva, uzimajući u obzir trenutnu valutnu strukturu bilansa stanja.

Iznos procene moguće potcenjenosti internog kapitalnog zahteva za devizni rizik usled primene standardizovanih pristupa Banka utvrđuje primenom modifikovanog standardizovanog pristupa.

Interni kapitalni zahtev za devizni rizik prema ovom metodu utvrđuje se množenjem prosečne maksimalne otvorene pozicije na mesečnom nivou u poslednjih šest meseci od dana obračuna kapitalnih zahteva sa 12%, ako je vrednost otvorene devizne pozicije veća od 2% u odnosu na regulatorni kapital.

Banka povećava minimalni kapitalni zahtev za obračunati efekat stres testa koji podrazumeva obračun negativnih kursnih razlika u odnosu na poziciju koju je Banka zauzela na dan za koji obračunava interni kapitalni zahtev (RSD 731hiljada).

Ukupan interni kapitalni zahtev za devizni rizik na dan 31.12.2012. godine iznosi RSD 29.228,76hiljada.

4.4. Kapitalni zahtevi za operativne rizike

Postupak obračuna minimalnih kapitalnih zahteva za operativni rizik primenom pristupa OSNOVNOG INDIKATORA (BIA) na osnovu podataka dobijenih iz revidiranih godišnjih finansijskih izveštaja.

Minimalni kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa OSNOVNOG INDIKATORA jednak je iznosu trogodišnjeg proseka indikatora izloženosti pomnoženog stopom kapitalnog zahteva od 15%. Trogodišnji prosek indikatora izloženosti predstavlja aritmetičku sredinu vrednosti tog indikatora za prethodne tri godine.

Indikator izloženosti se računa na osnovu podataka iz revidiranih godišnjih finansijskih izveštaja kao zbir neto prihoda od kamata i neto nekamatnih prihoda na osnovu sledećih elemenata:

- Prihodi i rashodi od kamata
- Prihodi od dividendi i učešća
- Prihodi i rashodi od naknada i provizija
- Dobici i gubici po osnovu prodaje hartija od vrednosti
- Prihodi i rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza
- Prihodi i rashodi od kursnih razlika
- Ostali prihodi iz redovnog poslovanja.

U izračunavanje inidikatora izloženosti ne uključuju se:

- Rashodi indirektnih otpisa plasmana po osnovu bilansnih pozicija
- Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije
- Ostali rashodi iz redovnog poslovanja
- Realizovani dobiti/gubici po osnovu finansijske imovine koja nije namenjena trgovanju.

- Ostali prihodi koji ne potiču iz redovnog poslovanja banke (npr. Prihodi po osnovu ugovora o osiguranju)

Ukoliko je za bilo koju od prethodne tri godine, indikator izloženosti bio negativan ili jednak nuli, taj iznos se ne uključuje u izračunavanje trogodišnjeg proseka, već se prosek izračunava kao odnos zbira pozitivnih vrednosti indikatora izloženosti i broja godina u kojima su ostvarene pozitivne vrednosti tog indikatora.

<i>Indikator izloženosti ('000 din)</i>			<i>Prosek ('000 din)</i>	<i>Kapitalni zahtev ('000 din)</i>
<i>t-3</i>	<i>t-2</i>	<i>t-1</i>		
<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>		
1.397.082	1.700.341	1.533.653	1.543.692	231.554

Procedurom za interni proces obračuna adekvatnosti kapitala definiše se postupak obračuna internih kapitalnih zahteva za operativni rizik.

Banka je odlučila da za računanje internog kapitalnog zahteva koristi pristup koji već koristi za računanje minimalnih kapitalnih zahteva, uzimajući u obzir činjenicu da Banka svoje procedure usklađuje sa regulativom NBS i instrukcijama Grupe. Dodatno, u skladu sa Evropskim direktivama za primenu Bazela II, BIA treba da se koristi u početnim fazama.

Imajući u vidu prvobitne preporuke Bazelskog komiteta za bankarsku superviziju, Banka se odlučila da iznos procene moguće potcenjenosti internog kapitalnog zahteva za operativni rizik, usled primene pristupa Osnovnog indikatora, obračunava kao 15% od internog kapitalnog zahteva za kreditni rizik.

Banka je sprovedla stres test za operativne rizike na osnovu analize procenata povećanja indikatora izloženosti u periodu 2008 do 2012 godine. Prosečno povećanje indikatora izloženosti na osnovu istorijskih podataka iznosi 17,49% (ne uzimajući u obzir smanjenja u posmatranom periodu).

Obračunati procenat prosečnog porasta predstavlja pretpostavljeni porast indikatora izloženosti u tekućoj godini i shodno tome utvrđuje se visina pretpostavljenog kapitalnog zahteva.

Ukupan interni kapitalni zahtev za operativni rizik na dan 31.12.2012. godine iznosi RSD 260.526,94hiljada.

4.5. Interni kapitalni zahtevi za rizike koji nisu obuhvaćeni Stubom I

4.5.1 Utvrđivanje materijalno značajnih rizika koji će biti uključeni u ICAAP

Bitan preduslov za analizu sposobnosti Banke da podnese rizike, je da se procene svi materijalni rizici kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. Svrha procene rizika je da prikaže značaj i efekte preuzetih rizika. Da bi se obezbedilo da se rizicima savesno i sistematski upravlja u skladu sa ICAAP, posebno je važno da se napravi razlika između relevantnih kategorija rizika.

Rizici koji nisu obuhvaćeni Stubom I, tj. rizici za koje Banka ne računa minimalne kapitalne zahteve u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala, podjeljeni su u dve kategorije:

- 1) Rizici koji se mogu kvantifikovati sa stanovišta izloženosti i mogućeg gubitka (rizici koji se mogu kvantifikovati):
 - Kreditno-devizni rizik
 - Rezidualni rizik
 - Rizik likvidnosti
 - Kamatni rizik
 - Rizik koncentracije
 - Rizici ulaganja
 - Rizik zemlje
 - Rizik smanjenja vrednosti potraživanja
- 2) Rizici koji se ne mogu kvantifikovati, tačnije njihovi gubici se potencijalno mogu kvantifikovati, ali njihova moguća izloženost se ne može kvantifikovati:
 - Rizik uskladjenosti poslovanja
 - Strateški rizik
 - Reputacioni rizik

Za rizike, koji se mogu kvantifikovati, procena materijalnog značaja zasniva se na kvantitativnim kriterijumima, kao što sledi:

Kreditno-devizni rizik - Banka materijalnu značajnost kreditno deviznog rizika utvrđuje na osnovu učešća neto izloženosti plasmana ugovorenih u stranoj valuti ili u dinarima sa valutnom klauzulom u ukupnoj neto izloženosti, na dan za koji obračunava interni kapitalni zahtev.

Pri utvrđivanju neto izloženosti plasmana ugovorenih u stranoj valuti ili u dinarima sa valutnom klauzulom, Banka ne uključuje izloženosti prema bankama.

Ukoliko je ovo učešće veće od 20%, kreditno devizni rizik smatra se materijalno značajnim i uključuje se u proces interne procene adekvatnosti kapitala.

Rezidualni rizik - Banka materijalnu značajnost rezidualnog rizika utvrđuje na osnovu učešća neto izloženosti prilagođene za efekte tehnika ublažavanja kreditnog rizika u ukupnoj neto izloženosti, na dan za koji obračunava interni kapitalni zahtev.

Za potrebe utvrđivanja neto izloženosti prilagođene za tehnike ublažavanja kreditnog rizika, Banka analizira kreditni portfolio u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala za izračunavanje rizikom ponderisane aktive (RWA).

Ukoliko je ovo učešće veće od 20%, rezidualni rizik smatra se materijalno značajnim i uključuje se u proces interne procene adekvatnosti kapitala.

Rizik likvidnosti - Kapitalni zahtev za rizik likvidnosti obračunava se ukoliko je u prethodnom periodu (period opservacije jedna godina), pokazatelj likvidnosti Banke (obračunat na način definisan Odlukom o upravljanju rizicima) iznosio manje od 1, za jedan radni dan.

Kamatni rizik – Banka utvrđuje materijalnu značajnost rizika kamatne stope u bankarskoj knjizi na osnovu učešća apsolutnog marginalnog gepa po vremenskim zonama u ukupnoj bilansnoj aktivi.

Ako je taj odnos veći od 20% u bilo kojoj vremenskoj zoni, rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi smatra se materijalno značajnim i uključuje se u proces interne procene adekvatnosti kapitala.

Rizik koncentracije - Banka materijalnu značajnost rizika koncentracije utvrđuje na osnovu učešća sume velikih izloženosti Banke (obrazac VI-LI) u ukupnoj izloženosti Banke, na dan za koji obračunava interni kapitalni zahtev.

Izloženost u ovom smislu, se utvrđuje u skladu sa NBS Metodologijom za izradu izveštaja o velikim izloženostima i odnosi se na neto izloženost pre primene tehnika ublažavanja kreditnog rizika.

Ukoliko je ovo učešće veće od 20%, rizik koncentracije smatra se materijalno značajnim i uključuje se u proces interne procene adekvatnosti kapitala.

Rizici ulaganja - Banka je u obavezi da poštuje limite ulaganja u druga pravna lica i osnovna sredstva definisane Odlukom o upravljanju rizicima Narodne Banke Srbije.

Banka nema ovakvih ulaganja, te stoga nije izložena riziku ulaganja u druga pravna lica i osnovna sredstva, odnosno rizici ulaganja se ne smatraju materijalno značajnim.

Rizik zemlje - Banka materijalnu značajnost rizika zemlje utvrđuje na osnovu učešća neto izloženosti prema nerezidentima (licima sa sedištem ili prebivalištem van teritorije Republike Srbije) u ukupnoj neto izloženosti, na dan za koji obračunava interni kapitalni zahtev.

Ukoliko je ovo učešće veće od 20%, rizik zemlje smatra se materijalno značajnim i uključuje se u proces interne procene adekvatnosti kapitala.

Rizik smanjenja vrednosti potraživanja – Banka materijalnu značajnost rizika smanjenja vrednosti potraživanja utvrđuje na osnovu učešća izloženosti Banke prema otkupljenim potraživanjima (faktoring) u ukupnoj izloženosti, na dan za koji obračunava interni kapitalni zahtev.

S obzirom da Banka u kreditnom portfoliju nema otkupljena potraživanja, Banka smatra da rizik smanjenja vrednosti potraživanja nije materijalno značajan.

Za rizike koji se ne mogu kvantifikovati (**rizik usklađenosti poslovanja, strateški, reputacioni**), Banka obračunava rezervu u vidu dodatnih internih kapitalnih zahteva. Rezerva se postavlja kao fiksni procenat (1,5%) od ukupnih internih kapitalnih zahteva za rizike koji su materijalno značajni i mogu se kvantifikovati.

U skladu sa gore navedenim, na dan 31.12.2012, Banka sledeće rizike ne smatra materijalno značajnim: rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik zemlje, rizici ulaganja i rezidualni rizik, i za ove rizike ne vrši izdvajanje iz kapitala.

4.5.2 Metodologija za obračun internih kapitalnih zahteva

Za potrebe merenja/procene internog kapitala za **kreditno-devizni rizik** Banka primenjuje faktor FXAOF (FX add-on factor) kojim se prilagođava interni kapitalni zahtev za kreditni rizik.

Kapitalni zahtev za kreditno devizni rizik jednak je proizvodu internog kapitalnog zahteva za kreditni rizik i faktora FXAOF.

Faktor FXAOF dobija se množenjem faktora preliivanja (F_p) sa procentom učešća neto izloženosti plasmana ugovorenih u stranoj valuti ili u dinarima sa valutnom klauzulom u ukupnoj neto izloženosti Banke.

Faktor preliivanja (F_p) predstavlja utvrđeni faktor koji meri procenat povećanja stope neplaćanja zbog oscilacija kursa. U slučaju kada je obračunati faktor preliivanja manji od 2%, za obračun kapitalnih zahteva koristiće se fiksni procenat od 2%.

Banka povećava interni kapitalni zahtev za obračunati efekat stres testa koji podrazumeva analizu uticaja promene deviznog kursa (promena kursa od 10%).

Interni kapitalni zahtev za kreditno-devizni rizik na dan 31.12.2012 iznosi RSD 22.102hiljada.

Interni kapitalni zahtev za **rizik likvidnosti** utvrđuje se na sledeći način:

$$CRlr = n \times 12\%$$

Gde je (n) iznos manjka likvidnih sredstava u danu kada je ostvaren pokazatelj likvidnosti niži od 1.

S obzirom da tokom 2012, pokazatelj likvidnosti Banke nije bio niži od 1, Banka nema kapitalni zahtev za rizik likvidnosti. Banka povećava kapitalni zahtev za rizik likvidnosti za obračunati efekat stres testa. Rezultati stres testa dobijaju se simulacijom pokazatelja likvidnosti usled promena na pozicijama likvidne aktive i obaveza, koje služe u obračunu pokazatelja.

Simulacija pokazatelja likvidnosti na osnovu analize scenarija podrazumeva sledeće:

- 1) smanjenje pozicije Likvidna potraživanja prvog reda za 20%;
- 2) smanjenje pozicije Likvidna potraživanja drugog reda – priznaju se samo potraživanja koja su klasifikovana u A kategoriju;
- 3) povećanje pozicije Ostale obaveze drugog reda – pretpostavka o skraćenju roka dospeća na jedan mesec za 10 najvećih deponenata (pravnih i fizičkih lica).

U skladu sa Procedurom za interni proces obračuna adekvatnosti kapitala, ukoliko nakon stresnog testiranja iznosi manje od 1, iznos nedostajućih sredstava pomnožen sa 12% predstavlja rezultat stres testa. S obzirom da je nakon stresnog testiranja, obračunati pokazatelj likvidnosti iznosio više od 1, rezultat stres testa je 0.

Za izračunavanje kapitalnog zahteva za **rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi** Banka primenjuje promenu ekonomske vrednosti kapitala Banke izazvanu promenom kamatnih stopa od + / - 200 bps, kao opšte prihvaćeni metod u bankarskom sektoru.

Interni kapitalni zahtev za kamatni rizik utvrđuje se:

$$CRirr = n / 12\%$$

Gde je (n) iznos promene ekonomske vrednosti kapitala Banke izazvan promenom kamatnih stopa od + / - 200bps u vremenskoj zoni u kojoj je racio (gap/ukupna aktiva) veći od 20%.

Interni kapitalni zahtev za kamatni rizik na dan 31.12.2012 iznosi RSD 65.252hiljada.

Za potrebe merenja/procene internog kapitalnog zahteva za **rizik koncentracije** Banka će primenjivati metod zasnovan na Herfindahl-Hirschmanindeksu (HHI), kao opšte prihvaćeni metod u bankarskom sektoru.

HHI, kao osnov za izračunavanje internog kapitala za rizik koncentracije, predstavlja zbir kvadrata svih procentualnih učešća velikih izloženosti Banke u ukupnom neto iznosu velikih izloženosti Banke.

Interni kapitalni zahtev za rizik koncentracije utvrđuje se:

$$CR_{cr} = n \times HHI \times 12\%$$

Gde je (n) – iznos velikih izloženosti nakon primene tehnika ublažavanja kreditnog rizika.

Banka povećava interni kapitalni zahtev za obračunati efekat stres testa koji podrazumeva utvrđivanje efekta rasta od 10% na velikim izloženostima Banke. U skladu sa Procedurom za interni proces obračuna adekvatnosti kapitala, ukoliko se, kao rezultat stres testa, propisani limit od 25% prekorači, Banka će obračunati dodatne kapitalne zahteve od 12% na iznos prekoračenja.

Nakon stresnog testiranja, na dan 31.12.2012., velike izloženosti Banke bile su u okviru propisanog limita.

Interni kapitalni zahtev za kamatni rizik na dan 31.12.2012 iznosi RSD 33.944hiljada.

5. Izloženost rizicima i pristupi za merenje (procenu) rizika

5.1. Izloženost kreditnom riziku i pristupi za merenje (procenu) kreditnog rizika

5.1.1. Status neizmirivanja obaveza

Status neizmirivanja obaveza određenog dužnika postoji kada je ispunjen bilo koji od sledećih uslova:

a) Banka smatra malo verovatnim da će dužnik u potpunosti izmiriti svoju obavezu prema njoj, bez obzira na mogućnost naplate po osnovu aktiviranja sredstava obezbeđenja, a najmanje uzimajući u obzir sledeće:

- prestanak obračunavanja kamate u skladu sa unutrašnjim aktima banke,
- delimičan ili potpuni otpis potraživanja ili obračun ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na pojedinačnoj osnovi,
- restrukturiranje potraživanja usled pogoršanja finansijskog stanja dužnika,
- nepostupanje dužnika po usvojenom planu reorganizacije u smislu zakona kojim se uređuju uslovi i način pokretanja i sprovođenja stečaja nad pravnim licima,
- stečaj ili likvidaciju dužnika,
- finansijske poteškoće dužnika - finansijsko stanje i kreditna sposobnost dužnika ugrožavaju mogućnost naplate potraživanja,

b) dužnik izmiruje obaveze sa docnjom dužom od 90 dana u materijalno značajnom iznosu.

5.1.2. Metodologija za obračun ispravke vrednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama

Na svaki izveštajni datum Banka identifikuje potraživanja za koja će se obračun ispravke vrednosti vršiti na pojedinačnoj osnovi (individualna procena – pojedinačno značajne kreditne izloženosti). Ova potraživanja su potraživanja od onih dužnika čiji je iznos ukupnih potraživanja na dan obračuna veći od RSD 2,5 miliona.

Za ostatak portfolia (grupa malih potraživanja ili kolektivno značajna kreditna izloženost) obračun se vrši na grupnoj osnovi (grupna procena).

Individualno mala potraživanja se dalje ujedinjaju u različite grupe potraživanja sa sličnim karakteristikama na osnovu sledećih kriterijuma:

- vrsta klijenta (fizičko lice, preduzetnik, pravno lice);
- broj dana kašnjenja (bez docnje, do 30 dana docnje, od 31 do 60 dana docnje, od 61 do 90 dana docnje, preko 90 dana docnje).
- tip kreditnog proizvoda u korišćenju;
- starost portfolija;
- kreditni rejting klijenta pravnog lica.

Za potraživanja koja ne pripadaju grupi malih potraživanja, obračun će se vršiti na grupnoj osnovi u slučaju da:

- Banka proceni da nije došlo do porasta kreditnog rizika (nepostojanje objektivnog dokaza obezvređenja);
- obračunom na pojedinačnoj osnovi nije utvrđen iznos ispravke vrednosti.

Pojedinačno značajne kreditne izloženosti - Banka procenjuje na svaki izveštajni datum da li postoji objektivni dokaz da je vrednost finansijskog sredstva umanjena (obezvređena). Finansijsko sredstvo je obezvređeno i gubici po osnovu obezvređenja se priznaju samo ako postoji objektivni dokaz o obezvređenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog procenjivanja sredstva i kada slučaj gubitka utiče na procenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procenjeni.

Kriterijumi koje Banka koristi da odredi da li postoji objektivni dokaz o obezvređenju uključuju:

- finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u poslovanju,
- postoje podaci o kršenju ugovora, kao što su neizmirenje obaveza, učestalo kašnjenje u otplati kamata i/ili glavnice ili neispunjavanje drugih ugovornih odredbi,
- izvršeno je restrukturiranje potraživanja zbog finansijskih teškoća dužnika, čija je posledica smanjenje inicijalno ugovorenih obaveza,
- verovatno je da će biti pokrenut stečajni postupak ili druga vrsta finansijske reorganizacije dužnika, a kao posledica lošeg finansijskog stanja dužnika,
- Banka je pokrenula sudski spor protiv dužnika,
- postoje dokazi značajnog umanjavanja sposobnosti dužnika za daljom otplatom kredita,
- bankrot dužnika,
- drugi objektivni dokazi koji vode do zaključka da Banka neće naplatiti ukupnu dospelu sumu.

Ako Banka utvrdi da ne postoji objektivni dokaz o obezvređenju za pojedinačno značajno finansijsko sredstvo, uključuje sredstvo u grupu finansijskih sredstava sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika i grupno ih procenjuje za obezvređenje. Sredstva koja se

pojedinačno procenjuju za obezvređenje i za koja se gubitak pri obezvređenju priznaje ili nastavlja da se priznaje, nisu uključena u grupno procenjivanje obezvređenja.

Ako Banka utvrdi da postoji objektivan dokaz o obezvređenju za pojedinačno značajno finansijsko sredstvo, iznos gubitka je odmeren kao razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova. Kao diskontni faktor, Banka koristi inicijalnu kamatnu stopu u slučajevima kada je ugovorena fiksna kamatna stopa, odnosno tekuću (sadašnju) kamatnu stopu, u slučajevima kada je sa klijentom ugovorena promenljiva kamatna stopa. U slučajevima kada je zbog finansijskih poteškoća dužnika, Banka odobrila izmenu uslova otplate, kao diskontni faktor koristi se inicijalno ugovorena kamatna stopa.

Izuzetno, u slučajevima kada su očekivani tokovi gotovine kraći od godinu dana, ispravka vrednosti može biti utvrđena kao razlika između knjigovodstvene vrednosti i očekivanih budućih novčanih tokova.

Iznos knjigovodstvene vrednosti sredstava se smanjuje upotrebom računa ispravke vrednosti i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspeha.

Grupna ispravka se obračunava i za portfolio koji je u redovnoj otplati iz razloga pokrića potencijalnih gubitaka. Ispravka za takav portfolio se obračunava tako što se klijenti svrstavaju u grupe sa sličnim karakteristikama u smislu kreditnog rizika.

Iznos gubitka od obezvređenja se izračunava kao proizvod:

- računovodstvenog salda kreditne izloženosti svake grupe i
- mogućnosti neizvršenja obaveza (PD) svake grupe.

Za potraživanja koja su na dan obračuna u docnji do 90 dana, Banka utvrđuje PD na osnovu istorijskog kretanja klijenata u prethodne dve godine. Za potraživanja koja su na dan obračuna u docnji preko 90 dana, primenjuje se PD od 100%.

PD procenti se primenjuju na neobezbeđeni deo potraživanja. Prilikom utvrđivanja visine obezbeđenja, Banka uzima u obzir sledeća sredstva obezbeđenja:

- 100% položenog depozita i
- 75% vrednosti hipoteka.

Metodologija i pretpostavke korišćene za procenu budućih novčanih tokova su redovno kritički preispitivane od strane Banke kako bi se smanjile bilo kakve razlike između procenjenih gubitaka i stvarnog iskustva u ostvarivanju gubitaka.

5.1.3. Pregled granske diversifikacije

('000 din)

<i>Sektor privrede</i>	<i>Ukupno</i>	<i>Od čega: dospela nenaplaćena potraživanja</i>	<i>Ukupna Ispravka</i>	<i>Ukupna rezerva</i>
Republika Srbija i NBS	2.538.169,18	0,00	0,00	0,00
Ugostiteljske usluge	1.472.603,49	832.819,78	172.971,09	264.803,44
Administrativne aktivnosti	286.295,90	184.122,80	90.481,88	43.915,24
Poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov	835.396,55	292.934,47	61.997,10	118.504,74
Umetnost, zabava i razonoda	371.304,94	326.373,74	187.425,07	21.159,77
Banke	1.497.607,51	3.054,99	3.054,99	8.350,46
Građevinarstvo	4.795.566,62	526.687,44	187.721,16	176.437,40
Obrazovanje	4.757,13	0,00	66,00	24,94
Snabdevanje električnom energijom, gasom, parno grejanje usluge održavanja	5.210,18	0,00	1,08	781,48
Finansije i osiguranje	824.464,40	532.080,96	322,89	521.984,81
Zdravstvo i socijalna zaštita	6.212,52	0,00	88,57	0,00
Građanstvo	5.926.097,98	1.194.238,53	794.851,41	180.591,95
Informisanje i komunikacije	51.613,87	385,72	928,19	489,87
Proizvodnja	5.451.991,02	2.721.036,17	706.285,74	577.775,40
Rudarstvo	20.409,30	0,00	5,79	4,13
Ostale uslužne delatnosti	56.776,86	4.065,84	6.463,17	1.704,78
Profesionalne, naučne i tehničke aktivnosti	357.136,97	187.920,50	85.171,57	40.802,05
Promet nepokretnosti	214.058,90	19.716,42	2.596,31	16.243,18
Transport i smeštaj robe	358.792,10	192.193,07	46.053,91	36.619,30
Vodovod, kanalizacija, upravljanje otpadom i ostale slične aktivnosti	51.900,05	1.059,10	736,16	108,65
Trgovina na veliko i malo, servis i popravka motornih vozila	6.527.053,13	2.747.727,02	1.198.285,26	391.787,55
Ostalo	4.428.145,49	0,00	497.186,24	16.979,45
Ukupno	36.081.564,10	9.766.416,56	4.042.693,60	2.419.068,58

5.1.4. Sektorska struktura pravnih lica i preduzetnika po klasama izloženosti

('000 din)

Sektor	Privredna društva	Fizička lica	Ostalo	Ukupno
Ugostiteljske usluge	1.365.915,75	106.687,49	0,25	1.472.603,49
Administrativne aktivnosti	201.855,06	84.050,50	390,34	286.295,90
Poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov	771.727,20	63.330,25	339,10	835.396,55
Umetnost, zabava i razonoda	5.231,27	9.137,26	356.936,41	371.304,94
Građevinarstvo	4.626.604,96	158.726,16	10.235,50	4.795.566,62
Obrazovanje	0,00	4.757,13	0,00	4.757,13
Snabdevanje električnom energijom, gasom, parno grejanje usluge održavanja	0,80	5.209,38	0,00	5.210,18
Finansije i osiguranje	823.519,01	945,39	0,00	824.464,40
Zdravstvo i socijalna zaštita	1.818,00	4.394,52	0,00	6.212,52
Informisanje i komunikacije	27.350,94	24.262,93	0,00	51.613,87
Proizvodnja	4.849.125,33	602.865,69	0,00	5.451.991,02
Rudarstvo	20.000,80	408,50	0,00	20.409,30
Ostale uslužne delatnosti	17.106,95	15.687,42	23.982,49	56.776,86
Profesionalne, naučne i tehničke aktivnosti	267.696,59	89.440,38	0,00	357.136,97
Promet nepokretnosti	209.792,51	4.266,39	0,00	214.058,90
Transport i smeštaj robe	228.516,94	130.275,16	0,00	358.792,10
Vodovod, kanalizacija, upravljanje otpadom i ostale slične aktivnosti	45.343,84	6.556,21	0,00	51.900,05
Trgovina na veliko i malo, servis i popravka motornih vozila	5.462.156,58	1.064.896,55	0,00	6.527.053,13
Ukupno	18.923.762,54	2.375.897,30	391.884,09	21.691.543,93

5.1.5. Ukupna ispravka vrednosti i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama, kao i promene u pomenutim kategorijama u periodu 01.01.2012-31.12.2012.

('000 din)

		Ispravka vrednosti
Rizična bilanska aktiva	Početno stanje	3.849.227,87
	Ukupna povećanja	738.852,62
	Ukupna smanjenja	-549.583,49
	Krajnje stanje	4.038.497,00
Rizična vanbilanska aktiva	Početno stanje	24.040,96
	Ukupna povećanja	134.087,33
	Ukupna smanjenja	-153.931,29
	Krajnje stanje	4.197,00

5.1.6. Raspodela izloženosti prema preostalom dospeću, ukupno i po klasama izloženosti

(‘000 din)

Klasa izloženosti	Dugoročne izloženosti	Kratkoročne izloženosti	Ukupno
Klasa: Država i NBS	36.820,38	2.501.348,80	2.538.169,18
Klasa: Banke	11.173,29	1.483.379,23	1.494.552,52
Klasa: Privredna društva	10.305.638,05	8.898.560,04	19.204.198,09
Klasa: Fizička lica	6.241.556,93	2.030.291,47	8.271.848,40
Klasa: Ostalo	1.671.797,88	2.900.998,03	4.572.795,91
Ukupno	18.266.986,53	17.814.577,57	36.081.564,10

5.1.7. Raspodela izloženosti prema kategorijama klasifikacije uz prikazivanje ukupnih ispravki vrednosti i rezervi iz dobiti (aktiva koja se klasifikuje)

(‘000 din)

Kategorija	Ukupna izloženost	Ispravke	Rezerve
A	14.206.455	56.785	0,00
B	4.239.654	62.890	49.943
V	607.546	32.603	73.104
G	2.141.413	96.061	587.307
D	5.010.018	3.297.168	1.708.714
Ukupno:	26.205.086	3.545.507	2.419.068

5.1.8. Pregled korišćenih rejtinga Agencije za kreditiranje izvoza

DRŽAVA	KLASIFIKACIJA - OECD
SRBIJA	6
NEMAČKA	-
ITALIJA	-
KIPAR	-
CRNA GORA	6
MAKEDONIJA	5
USA	-

5.1.9. Upravljanje kolateralima

Kategorije sredstava obezbeđenja:

- Direktna: Obezbeđenja koja nudi podnosilac zahteva / korisnik plasmana
- Indirektna: Obezbeđenja koja nude treća lica – Založni dužnici da bi pokrili plasmane koje koristi korisnik plasmana. Založni dužnik može istovremeno biti i solidarni ili akcesorni jemac po plasmanu, ali ne nužno. Založni dužnik može i ne mora biti potpisnik ugovora o kreditu / drugom plasmanu, a potreba potpisivanja glavnog ugovora od strane Založnog dužnika se procenjuje u svakom konkretnom slučaju.

Ispravnost sredstava obezbeđenja:

- Pravno, odnosno fizičko lice koje nudi obezbeđenje mora imati pravo na to
- Dokumentacija koja se odnosi na obezbeđenje mora biti uredno potpisana od strane ovlašćenih lica zalagodavca. Na isti način moraju biti potpisani / parafirani i svi dodaci, ispravke i izmene

Vrste obezbeđenja:

- Depoziti (dinarski i devizni)
- Garancije (koje izdaje Vlada ili prvoklasne banke)
- Menice i Ovlašćenje za ispostavljanje naloga u platnom prometu
- Hipoteka na nepokretnostima
- Jemstvo (jemstva i garancije matične firme ili trećih pravnih ili fizičkih lica)
- Zaloga pokretne imovine, potraživanja i vlasničkih udela i Ustupanje potraživanja
- Zaloga hartija od vrednosti (akcije, obveznice i ostale utržive hartije od vrednosti).

Banka prihvata i druga obezbeđenja koja nisu pomenuta na gore navedenoj listi na kojoj su istaknuta samo ona koja se najčešće koriste. Banka ima pravo da traži bilo koju drugu vrstu obezbeđenja ili varijaciju gore navedenih za koje smatra da su neophodni da bi se na pravi način zaštitili njeni interesi.

5.1.10. Pravila za primenu tehnika ublažavanja i obračun kapitalnih zahteva nakon primene tehnika ublažavanja

Banka može vršiti prilagođavanje aktive ponderisane kreditnim rizikom za efekte tehnika ublažavanja tog rizika ako, radi smanjenja ovog rizika, koristi podobne instrumente kreditne zaštite i ako su ispunjeni uslovi za priznavanje kreditne zaštite, u skladu sa odredbama Odluke o adekvatnosti kapitala Narodne Banke Srbije.

Iznos aktive ponderisane kreditnim rizikom obračunat nakon prilagođavanja za efekte tehnika ublažavanja tog rizika ne može biti veći od iznosa aktive ponderisane ovim rizikom obračunate pre tog prilagođavanja.

Banka, radi prilagođavanja aktive ponderisane kreditnim rizikom za efekte tehnika ublažavanja tog rizika, koristi sledeće instrumente kreditne zaštite:

- Sredstva obezbeđenja u obliku finansijske imovine, kao instrumente materijalne kreditne zaštite, i
- Garancije, kao oblik nematerijalnih instrumenata kreditne zaštite.

Podobnim sredstvima obezbeđenja u obliku finansijske imovine smatraju se:

- gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod Banke,
- dužničke hartije od vrednosti država ili centralnih banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting ili agencije za kreditiranje izvoza kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 4 ili bolji,
- dužničke hartije od vrednosti banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji,
- dužničke hartije od vrednosti privrednih društava s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji,
- dužničke hartije od vrednosti s raspoloživim kratkoročnim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji,
- akcije ili konvertibilne obveznice koje su uključene u glavni berzanski indeks,

- akcije ili konvertibilne obveznice kojima se trguje na priznatim berzama a koje nisu uključene u glavni berzanski indeks,
- zlato.

Garancije se smatraju podobnim instrumentima nematerijalne kreditne zaštite ako su pružaoci kreditne zaštite:

- države i centralne banke;
- teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave;
- međunarodne razvojne banke;
- međunarodne organizacije (navedene u delu Izloženost prema međunarodnim organizacijama (klasa 05))
- javna administrativna tela za koja se ponder kreditnog rizika dodeljuje na način koji je propisan za izloženosti prema državama i centralnim bankama ili za izloženosti prema bankama;
- banke;
- privredna društva, uključujući i matično društvo i podređena društva banke, s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 2 ili bolji.

5.1.11. Pregled ukupne izloženosti Banke kreditnom riziku, u bruto i neto iznosu, pre i nakon primene tehnike ublažavanja, ukupno i po klasama izloženosti

('000 din)

	<i>Bruto izloženost</i>	<i>Ispravke vrednosti, rezervisanja i potrebna rezerva</i>	<i>Neto izloženost</i>	<i>Efekti primene instrumenata kreditne zaštite</i>	<i>Neto izloženost posle primene kreditne zaštite sa zamenom pondera kreditnog rizika</i>
Ukupno	36.081.564,10	6.461.762,18	29.619.801,92	0,00	29.619.801,92
Bilansne pozicije	30.192.208,34	6.279.404,07	23.912.804,27	-2.645.691,05	21.267.113,22
Vanbilansne stavke	5.840.985,44	182.358,10	5.658.627,33	+2.645.691,05	8.304.318,38
Finansijski derivati	48.370,31	0,00	48.370,31	0,00	48.370,31
Klasa: Država i NBS	2.538.169,18	0,00	2.538.169,18	+2.645.691,05	5.183.860,22
Klasa: Banke	1.494.552,52	8.350,46	1.486.202,06	0,00	1.486.202,06
Klasa: Privredna društva	19.204.198,09	4.384.390,43	14.819.807,66	-2.645.691,05	12.174.116,62
Klasa: Fizička lica	8.271.848,40	1.358.891,30	6.912.957,10	0,00	6.912.957,10
Klasa: Ostalo	4.572.795,91	710.129,99	3.862.665,92	0,00	3.862.665,92

5.1.12. Pregled izloženosti i kapitalnih zahteva po klasama izloženosti

('000 din)

	<i>Bruto izloženost</i>	<i>Neto izloženost</i>	<i>Neto izloženost posle primene kreditne zaštite sa zamenom pondera kreditnog rizika</i>	<i>Efektivna vrednost izloženosti (E*)</i>	<i>Vrednost izloženosti</i>	<i>Kapitalni zahtevi</i>
Ukupno	36.081.564,10	29.619.801,92	29.619.801,92	27.947.750,09	21.069.048,12	1.536.662,05
Bilansne pozicije	30.192.208,34	23.912.804,27	21.267.113,22	19.721.539,37	19.721.539,37	1.404.400,98
Vanbilansne stavke	5.840.985,44	5.658.627,33	8.304.318,38	8.177.840,41	1.299.138,44	128.322,93
Finansijski derivati	48.370,31	48.370,31	48.370,31	48.370,31	48.370,31	3.938,14
Klasa: Država i NBS	2.538.169,18	2.538.169,18	5.183.860,22	5.183.860,22	2.501.348,80	0,00
Klasa: Banke	1.494.552,52	1.486.202,06	1.486.202,06	1.486.202,06	1.435.427,13	34.856,50
Klasa: Privredna društva	19.204.198,09	14.819.807,66	12.174.116,62	10.650.386,54	7.689.032,81	880.726,06
Klasa: Fizička lica	8.271.848,40	6.912.957,10	6.912.957,10	6.764.635,34	5.772.952,36	449.529,23
Klasa: Ostalo	4.572.795,91	3.862.665,92	3.862.665,92	3.862.665,92	3.670.287,02	171.550,26

5.2. Izloženost riziku druge ugovorne strane i pristupi za merenje (procenu) rizika druge ugovorne strane

Banka izračunava aktivu ponderisanu kreditnim rizikom za izloženost riziku druge ugovorne strane po osnovu sledećih pozicija iz knjige trgovanja i bankarske knjige:

- Finansijske derivate;
- Kreditne derivate (iz knjige trgovanja);
- Transakcije po osnovu repo i reverse repo ugovora;
- Transakcije po osnovu ugovora o davanju ili uzimanju u zajam hartija od vrednosti ili robe (u daljem tekstu: transakcije davanja ili uzimanja u zajam hartija od vrednosti ili robe);
- Transakcije kreditiranja trgovine hartijama od vrednosti;
- Transakcije s dugim rokom izmirenja.

Banka za izračunavanje iznosa izloženosti gore navedenih pozicija koristi **metod tekuće izloženosti**.

Iznos aktive ponderisane kreditnim rizikom izračunava se tako što se na iznos izloženosti primenjuju ponderi kreditnog rizika za klasu izloženosti u koju je raspoređena druga ugovorna strana.

5.2.1. Pregled ukupne izloženost i kapitalnih zahteva sa osvrtom na izloženost i kapitalne zahteve po osnovu rizika druge ugovorne strane

(‘000 din)

	Bruto izloženost		Kapitalni zahtevi	
		od čega: po osnovu rizika druge ugovorne strane		od čega: po osnovu rizika druge ugovorne strane
Ukupno	36.081.564,10	48.370,31	1.536.662,05	3.938,14
Bilansne pozicije	30.192.208,34	0,00	1.404.400,98	0,00
Vanbilansne stavke	5.840.985,44	0,00	128.322,93	0,00
Finansijski derivati	48.370,31	48.370,31	3.938,14	3.938,14
Klasa: Država i NBS	2.538.169,18	15.552,46	0,00	0,00
Klasa: Banke	1.494.552,52	0,00	34.856,50	0,00
Klasa: Privredna društva	19.204.198,09	32.817,85	880.726,06	3.938,14
Klasa: Fizička lica	8.271.848,40	0,00	449.529,23	0,00
Klasa: Ostalo	4.572.795,91	0,00	171.550,26	0,00

5.3. Izloženost tržišnim rizicima i pristupi za merenje (procenu) tržišnih rizika

Banka ne primenjuje pristup internih modela za izračunavanje kapitalnih zahteva za tržišne rizike, tako da su sve informacije o tržišnim rizicima relevantne za objavljivanje pokriveno kroz prethodne segmente ovog uputstva.

5.4. Izloženost operativnim rizicima i pristupi za merenje (procenu) operativnih rizika

Banka ne primenjuje napredni pristup za izračunavanje kapitalnih zahteva za operativne rizike, tako da su sve informacije o operativnim rizicima relevantne za objavljivanje pokriveno kroz prethodne segmente ovog dokumenta.

5.5. Izloženost kamatnom riziku i pristupi za merenje (procenu) kamatnog rizika

Upravljanje rizikom kamatne stope zasnovano je na paralelnoj i sinhronizovanoj primeni dva pristupa za upravljanje rizicima:

- Regulatorni pristup – zasnovan na primeni zahteva definisanih od strane NBS,
- Pristup zasnovan na standardima i instrukcijama Grupe.

Prema uputstvima Organizacione jedinice za upravljanje rizicima Grupe, u cilju upravljanja izloženosti kamatnom riziku Banka koristi GAP metodologiju kamatne stope koja predstavlja razliku između kamatonosno osetljive aktive i kamatonosno osetljive pasive unutar definisanih vremenskih zona čime se prikazuje kako dve strane bilansa reaguju na promene kamatnih stopa.

Pozicije se raspoređuju prema:

- ročnošću (za pozicije sa fiksnom kamatnom stopom) ili
- vremenu preostalom do sledeće promene kamatne stope (za pozicije sa varijabilnim kamatnim stopama).

Izloženost kamatnom riziku se prati u domaćoj valuti, po značajnim valutama (EUR, CHF, USD) ali i na konsolidovanom nivou.

Izveštaj se izrađuje jedanput mesečno nakon sprovedenih završnih knjiženja.

KAMATNI GAP na dan 31/12/2012		do 1 meseca	1-3 meseca	3-12 meseci	preko 1 godine	Ukupno ('000 RSD)
Pozicija		Cash Flow	Cash Flow	Cash Flow	Cash Flow	Total CashFlow
Aktiva	Medjubankarski plasmani	1.548.996	21.654	32.917	0	1.603.567
	Biznis kartice i kreditne kartice stanovništva	49.961	4.559	61.662	79.037	195.220
	Rezerve kod NBS	1.006.893	0	0	0	1.006.893
	Kreditni privrede	9.132.190	970.397	618.883	329.125	11.050.595
	Sporni krediti privrede	4.737.863	0	0	0	4.737.863
	Tekući računi	165.926	19.733	21.319	55.342	262.319
	Stambeni krediti odobreni stanovništvu	1.165.858	329.190	506.371	329.231	2.330.650
	Potrošački krediti odobreni stanovništvu	579.179	13.787	62.269	2.259.747	2.914.981
	Sporni potrošački krediti odobreni stanovništvu	916.971				916.971
	Derivati	456.326	911.642	1.720.053	528.203	3.616.223
Ukupno Aktiva		19.760.163	2.270.962	3.023.473	3.580.685	28.635.283
Pasiva	Medjubankarske pozajmice	-6.476.473	-2.660.928	-505.945	-181.694	-9.825.040
	Depoziti banaka u stečaju/likvidaciji	0	-4.548	0	0	-4.548
	Depoziti po vidjenju-korporativni klijenti	-185.798	0	0	0	-185.798
	Oročeni depoziti korporativnih klijenata	-17.823	-27.446	-58.972	-67.094	-171.335
	Depoziti po vidjenju-Stanovništvo	-2.012.950	0	0	0	-2.012.950
	Oročeni depoziti stanovništva	-263.438	-1.027.009	-6.167.522	-269.498	-7.727.467
	Depoziti po vidjenju- mala i srednja preduzeća	-167.845	0	0	0	-167.845
	Oročeni depoziti malih i srednjih preduzeća	-22.850	-37.707	-504.600	-16.028	-581.185
	Derivati	-456.326	-2.638.991	-10.280	-518.358	-3.623.955
Ukupno Pasiva		-9.603.503	-6.396.629	-7.247.320	-1.052.673	-24.300.124
GAP (Aktiva - Pasiva)		10.156.660	-4.125.667	-4.223.846	2.528.012	4.335.159

Limits za GAP kamatne stope su definisani Odlukom nadležnih organa Banke, redovno se prate i analiziraju.

Kao sastavni deo procene rizika kamatne stope Banka sprovodi stres testove efekata promene kamatnih stopa. Prilikom utvrđivanja izloženosti riziku kamatne stope u bankarskoj knjizi i limita ovog rizika, Banka procenjuje efekte promene kamatne stope na finansijski rezultat banke (bilans uspeha), kao i na ekonomsku vrednost banke, primenjujući test – standardni kamatni šok u skladu sa prirodom i nivoom rizika kojima je izložena.

Standardni kamatni šok predstavlja pozitivan i negativan paralelni pomak kamatnih stopa za 200 baznih poena (1bp=0,01%).

U postojećoj strukturi kamatnih GAP-ova (posmatrano na konsolidovanom nivou koji uključuje značajne valute odnosno EUR, RSD, CHF i USD) promena kamatne stope za 200 bp će usloviti promenu ekonomske vrednosti kapitala za 3,65% odnosno povećaće njenu vrednost za 96.911.000,00RSD.

Pozicije su izražene u '000 RSD	0-1m	1-3m	3-6m	6-12m	1-2y	2-3y	3-4y	4-5y	5-7y	7-10y	10-15y	15-20y	> 20y	TOTAL
Kamatno osetljiva aktiva	19.760.163	2.270.962	716.389	2.307.085	1.152.351	621.407	471.403	344.630	807.298	122.318	61.278	0	0	28.635.283
Kamatno osetljiva pasiva	-9.972.387	-6.027.744	-1.608.753	-5.638.567	-462.230	-55.900	-31.828	-17.217	-463.848	-6.047	-15.603	0	0	-24.300.124
GAP	9.787.776	-3.756.783	-892.364	-3.331.482	690.121	565.507	439.575	327.413	343.450	116.271	45.675	0	0	4.335.159
Basel 2 koeficijenti osetljivosti (promena za 200 bp)	0,08%	0,32%	0,72%	1,43%	2,77%	4,49%	6,14%	7,71%	10,15%	13,26%	17,84%	22,43%	26,03%	
Efekte (u '000 RSD)	7.830	-12.022	-6.425	-47.640	19.116	25.391	26.990	25.244	34.860	15.418	8.148	0	0	96.911
Kapital														2.653.324
Ukupni efekti na kapital (max 20%)														3,65%

5. 6. Izloženost po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi

Vlasnička ulaganja u bankarskoj knjizi datiraju iz perioda prethodnog vlasnika Banke i podrazumevaju ulaganja u finansijske institucije.

Struktura ulaganja:

<i>Učešća i ulozi:</i>	<i>RSD (u '000)</i>	<i>Realizovani dobiti/gubici od perioda kupovine (u '000)</i>
koja se ne kotiraju na berzi	798	322
koja se kotiraju na berzi	0	0
Ukupno	798	322

Imajući u vidu da pravna lica koja se ne kotiraju na berzi ne izrađuju periodične finansijske izveštaje, ulozi se vode u knjigama prema knjigovostvenoj vrednosti akcije u skladu sa poslednjim godišnjim računom, na bazi potvrde koje izdaje pravno lice, izdavalac akcija.

Hartije imaju status slobodne za prodaju.